

Hij blijft getrouw

(2 Timotheüs 2:11-13)

Onze tekst

“Dit is een ***betrouwbaar woord***. Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven. Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ook ons verloochenen. Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan zichzelf niet verloochenen. [2 Timotheüs 2:11-13]

De uitdrukking “een betrouwbaar woord” komt in de brieven van Paulus nog op vier andere plaatsen voor.

Het is nuttig om die teksten ook te lezen.

Eerste betrouwbare woord

1 Timotheüs 1:15-16:

“Dit is een ***betrouwbaar woord*** en alle aanneming waard: dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaars zalig te maken, van wie ik de voornaamste ben. Maar daarom is mij barmhartigheid bewezen, opdat Jezus Christus in mij, de voornaamste van de zondaars, al Zijn geduld zou tonen, tot een voorbeeld voor hen die later in Hem zouden geloven tot het eeuwige leven”

Tweede betrouwbare woord

In 1 Timotheüs 3:1 komt de uitdrukking voor de tweede keer voor:

“Dit is een **betrouwbaar woord**: Als iemand verlangen heeft naar het ambt van opziener, begeert hij een voortreffelijk werk”

Een opziener zorgt voor de gemeente (1 Tim.3:5). Hij doet in feite hetzelfde werk als de opgestane Heer (Efe.5:29). Dat is dus een voortreffelijk (Gr. **kalos**, “goed”, “mooi”, “prachtig”) werk.

Derde betrouwbare woord

De derde gelegenheid waarbij over een betrouwbaar woord wordt gesproken is in 1 Timotheüs 4:8-10:

“...De godsvrucht is nuttig voor alle dingen, omdat zij de belofte van het tegenwoordige en het toekomstige leven heeft. Dit is een **betrouwbaar woord** en alle aanneming waard. Want daarvoor spannen wij ons ook in en worden wij gesmaad, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, Die een Behouder is van alle mensen, in het bijzonder van de gelovigen”

Vijfde betrouwbare woord

Het vijfde betrouwbare woord vinden we in Titus 3:4-8:

“... Toen de goedertierenheid van God, onze Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, maakte Hij ons zalig, niet op grond van de werken van rechtvaardigheid die wij gedaan zouden hebben, maar vanwege Zijn barmhartigheid, door het bad van de wedergeboorte en de vernieuwing door de Heilige Geest. Die heeft Hij in rijke mate over ons uitgegoten door Jezus Christus, onze Zaligmaker, opdat wij, gerechtvaardigd door Zijn genade, erfgenamen zouden worden overeenkomstig de hoop van het eeuwige leven. Dit is een **betrouwbaar woord** en ik wil dat u deze dingen sterk benadrukt...”

Betrouwbare woorden

Blijkbaar is een betrouwbaar woord een Bijbelse waarheid die:

- Zo vast staat als een huis, je kunt erop vertrouwen;
- Daarom “alle aanneming waard is” (1 Tim.1:15, 4:9);
- In de verkondiging moet worden benadrukt (Tit.3:8).

Terug naar onze tekst

“Dit is een **betrouwbaar woord**. Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven. Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ook ons verloochenen. Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan zichzelf niet verloochenen. [2 Timotheüs 2:11-13]

1. Wat belooft Paulus hier?
2. Waarvoor waarschuwt hij?
3. Wat zijn de gevolgen van het negeren van zijn waarschuwing?
4. In welke zin blijft Christus trouw?

Gangbare uitleg (1)

De klassieke uitleg van dit Bijbelgedeelte zegt:

“Als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven”
→ Als we om Christus’ wil onschuldig verdrukt of gedood worden, zullen we daarna eeuwig met Hem mogen leven.

“Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren” → Als we verdrukkingen verdragen en standvastig blijven in het geloof, zullen we met onze Heer als koningen mogen heersen.

[ontleend aan de kanttekeningen in de Statenvertaling]

Gangbare uitleg (2)

De klassieke uitleg van dit Bijbelgedeelte zegt:

“Als wij Hem verloochenen, zal Hij ook ons verloochenen” → Als we Christus of Zijn onderwijs verwerpen, zullen we te horen krijgen dat Hij ons verwerpt.

“Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw. Hij kan zichzelf niet verloochenen” → Wie Christus verwerpen zullen niet worden behouden, want de Heer houdt vast aan Zijn bedreigingen.

[ontleend aan de kanttekeningen in de Statenvertaling]

Wat te denken?

In preken heb ik deze uitleg dikwijls gehoord. Niet alleen in kerken, maar ook in vrije groepen.

En nu moet ik iets onvriendelijks zeggen:

**Deze verklaring is niet in overeenstemming met
wat Paulus in zijn brieven schrijft!**

Met Christus gestorven

Volgens de Statenvertalers zou “Als wij met Hem gestorven zijn” betekenen: “Als we om Christus’ wil onschuldig vervolgd of gedood zijn”.

Is “met Hem gestorven” een *voorwaarde* waaraan mensen moeten voldoen om straks met Christus te kunnen leven? Heeft “met Hem gestorven” betrekking op ons overlijden? Zijn mensen die als gelovigen sterven “met Christus gestorven”, maar andere mensen niet?

In zijn brieven schreef Paulus iets anders. We lezen daar...

Een zekerheid

“Dit **wéten** wij toch, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is”
(Rom.6:6)

“Als Eén voor allen gestorven is, dan zijn zij **allen** gestorven” (2
Kor.5:15)

“U **bent** gestorven en uw leven is met Christus verborgen in
God” (Kol.3:3)

➤ Volgens Paulus mag het voor een gelovige **vaststaan**, dat hij
(of zij) met Christus is gestorven (vgl. Rom.6:11)

Als wij...

Door het woordje “als” in 2 Tim.2:11-13 vier maal te gebruiken, wekt de vertaling de indruk dat er in de oorspronkelijke tekst vier maal hetzelfde staat. Maar dat is *niet* zo!

Wanneer Paulus schrijft: “Als wij met Hem gestorven zijn”, dan gebruikt hij voor “als” de Griekse uitdrukking “*ei gar*”.

Maar in de zinnen: “Als wij volharden..., als wij Hem verloochenen..., als wij ontrouw zijn” gebruikt hij voor “als” het woord “*ei*” [zonder *gar*].

Deze uitdrukkingen hebben een verschillende betekenis.

Aangezien wij...

“**Ei gar**” wijst op de oorzaak van iets: “Aangezien dit zo is, is het volgende ook waar”.

Volgens Paulus' brieven behoeven gelovigen zich niet af te vragen, of ze met Christus zijn gestorven. Ze mogen **weten** dat hun oude mens met Hem gekruisigd is.

➤ De apostel schreef dus in 2 Tim.2:11: “**Aangezien** wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven”.

Als wij...

“Ei” zonder toevoeging wijst op een voorwaarde. “Als u dit doet, zal dat het gevolg zijn”

Paulus schreef dus in 2 Tim.2:12-13:

“Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren”

“Als wij Hem verloochenen, zal Hij ook ons verloochenen”

“Als wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw”

Op deze punten hadden de Statenvertalers gelijk.

Opbouw van de tekst

2 Tim.2:11-13 heeft de vorm van een omkering (*chiasme*):

A1. Aangezien wij met Hem gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.

B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.

B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochenen.

A2. Als wij ontrouw zijn,
Hij blijft getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

De zinsdelen A horen bij elkaar, en ook de zinsdelen B.

Het centrale deel (1)

De centrale zinnen van Paulus' betoog luiden als volgt:

- B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.
- B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochenen.

De onderstreepte woorden staan tegenover elkaar, ze zijn elkaars tegenpolen. In dit leven kan iemand ófwel volharden óf Christus verloochenen. Het woord dat Paulus voor verloochenen gebruikt, betekent “afwijzen”, of “verwerpen”.

Het centrale deel (2)

- B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.
- B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochen

“Als wij volharden” betekent: Als we standvastig blijven in het geloof dat Jezus Messias en Heer is. “Als wij Hem verloochen” kan betekenen: “Als wij Hem verwerpen (na aanvankelijk te hebben beleden dat Hij de Messias is)”, maar het kan ook betekenen: “Als we (zodra we van Jezus horen) Hem afwijzen”.

Het centrale deel (3)

- B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.
- B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochen

B1 betreft de leden van het lichaam van Christus. Omdat die met Gods Geest zijn verzegeld (Efe.1:13, 4:30) volharden ze.

B2 betreft ongelovigen die Jezus afwijzen, en mensen die zeggen te geloven, maar later gaan ontkennen dat Jezus de Messias is.

Het centrale deel (4)

- B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.
- B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochenen.

De woorden die nu zijn onderstreept staan ook tegenover elkaar. Ze beschrijven wat er met mensen zal gebeuren wanneer Christus komt. Wie standvastig blijft in het geloof dat Hij Messias en Heer is, zal in Zijn toekomstig rijk met Hem mogen regeren.

Het centrale deel (5)

- B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.
- B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochenen.

Maar wie Christus verloochent, zal Hij ook verloochenen. Omdat “zal Hij ons ook verloochenen” staat tegenover: “met Hem regeren”, moet verloochend worden betekenen dat zo iemand te horen krijgt: “Jij mag NIET met Mij regeren, Ik wijs jou af”.

Het centrale deel (6)

- B1. Als wij volharden,
zullen wij ook met Hem regeren.
- B2. Als wij Hem verloochenen,
zal Hij ons ook verloochenen.

Tegen Zijn discipelen heeft de Heer gezegd: “Wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, Die in de hemelen is” (Matth.10:33). In 2 Tim.2:12 zegt Paulus hetzelfde.

De buitenste zinnen

De buitenste zinnen van Paulus' betoog luiden als volgt:

A1. Aangezien wij met Hem gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.

A2. Als wij ontrouw zijn,
Hij blijft getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

De slotzin stelt ontrouw tegenover trouw. Uit die zin blijkt, dat “ontrouw zijn” hetzelfde is als “verloochenen”. Een mens kan ontrouw zijn, of na enige tijd ontrouw worden. Maar de Heer blijft trouw, Hij verloochent Zichzelf niet.

De beginzin (1)

A1. Aangezien wij met Hem gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.

Volgens Paulus zijn “**allen**” met Christus gestorven. Want hij schrijft, dat wij “tot dit oordeel gekomen zijn: Als Eén voor **allen** gestorven is, dan zijn zij **allen** gestorven” (2 Kor.5:14).

Daarom mogen wij als “gezanten namens Christus” tegen iedereen zeggen: “Laat u met God verzoenen” (2 Kor.5:20).

Omdat Paulus in 2 Tim.2:11 verwijst naar de dood en opstanding van Christus, moet “met Hem leven” betekenen: Hetzelfde soort leven ontvangen als Hij bij Zijn opstanding ontving.

De beginzin (2)

A1. Aangezien wij met Hem gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.

Paulus schrijft elders: “Want waar [de] dood is door een mens, is ook [de] opstanding van [de] doden door een mens. Want evenals in Adam **allen** sterven, zo zullen ook in Christus **allen** levend gemaakt worden” (1 Kor.15:21-22, Telos).

In Adam sterven allen, en diezelfde allen zullen in Christus worden levend gemaakt (maar niet allemaal tegelijk, 1 Kor.15:23)

Slot en begin

A1. Aangezien wij met Hem gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.

A2. Als wij ontrouw zijn,
Hij blijft getrouw. Hij kan Zichzelf niet verloochenen.

Uit het tekstverband blijkt dat Christus trouw blijft aan Zijn opdracht om wie met Hem gestorven zijn levend te maken. Aangezien Hij de laatste Adam is (1 Kor.15:45) zullen allen eens met Hem leven. Dat woord is BETROUWBAAR. Niet afhankelijk van onze trouw (vs.11).

De slotzinnen

Wie Christus verloochenen, hebben geen “eeuwig leven” en zullen niet met Hem regeren in de beide toekomstige eeuwen. Maar wanneer die eeuwen zijn afgelopen zullen zij wel worden levend gemaakt. Want:

- Aan het **eind** van de Christusregering zal de dood als **laatste vijand** te niet worden gedaan (1 Kor.15:25-26)
- Door Christus zal God de dood afschaffen (Jes.25:8, 1 Kor.15:26, 2 Tim.1:10, Hebr.2:8-14, Openb.21:4).
- Wanneer de dood is afgeschaft, is er geen enkele dode meer. Dan leven allen.

Conclusie (1)

2 Timotheüs 2:11-13 moet volgens mij zo worden opgevat:

“Aangezien wij met Christus gestorven zijn, zullen we ook met Hem leven. Als we in het geloof volharden, zullen we met Hem regeren, maar als we Hem verloochenen, zal Hij ons voor die functie afwijzen. Als wij ontrouw zijn, blijft Hij trouw. Omdat Hij voor allen is gestorven (Joh.1:29, Joh.12:32-33, 2 Kor.5:15, Heb.2:9, 1 Joh.2:2), zal Hij uiteindelijk ook allen doen leven”.

Conclusie (2)

Als de klassieke uitleg van 2 Tim.2:11-13 juist zou zijn, zou het “betrouwbare woord” van Paulus eindigen in mineur. De apostel zou dan hebben geschreven: “Als wij ontrouw zijn, worden we niet gered. Want Christus houdt vast aan Zijn bedreigingen”.

Met zo’n slot zou Paulus zijn eigen onderwijs op losse schroeven zetten. Want volgens zijn brieven is redding uit genade en in geen enkel opzicht uit werken (Rom.3:23-28, Rom.5:18, Efe.2:8-9, 2 Tim.1:9, Tit.3:4-8).

In werkelijkheid eindigt het betrouwbare woord met een lofzang op Christus. Ook als wij ontrouw zijn, blijft Hij trouw!